

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕСТРАДНО-ВОКАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ

Дем'янюк Наталія Юріївна,

канд. пед. наук, доцент
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна

Вступ. У сучасних умовах реформування національної освітньої галузі, розвитку національних культурних традицій, жанрів сучасного мистецтва значно актуалізуються питання мистецької освіти та музично-естетичного виховання молодого покоління. Впровадження в практику музично-виховної роботи настанов провідних галузевих нормативних документів, серед яких Закон України «Про освіту», «Національна стратегія розвитку освіти і науки до 2030 року», Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа», Закон України «Про повну загальну середню освіту» тощо, передбачає застосування нових підходів і розробки інноваційних музично-педагогічних технологій, що здатні активно впливати на формування естетичної культури підростаючого покоління. Важливою ланкою цього процесу є формування в закладах освіти і культури музично-виконавських навичок у дітей, зокрема естрадно-вокальних.

Мета статті – розкрити особливості та принципи формування естрадно-вокальних навичок у дітей.

Матеріали та методи. У статті використано матеріали мистецько-педагогічних досліджень з проблем естрадно-вокальної підготовки. Використовувались системно-структурний аналіз, синтез, систематизація, узагальнення, використання сучасного музично-педагогічного досвіду.

Результати та обговорення. Особливе місце в сучасній музиці належить естрадному співу, який виник з побутового фольклору різних культур і охоплює різні види форм і напрямів. Естрадний спів є повноцінним предметом вокальної педагогіки, адже голос – найприродніший і найдосконаліший

музичний інструмент, яким треба вчитися керувати. Тому роль викладача в процесі формування естрадно-вокальних навичок у дітей важко переоцінити, адже від правильно застосованої методики залежить успіх навчання.

Досвід показує, що поверхневий підхід до естрадно-вокальної підготовки дітей призводить до неправильного розвитку дитячого голосу, а іноді до його руйнування, зникнення інтересу до предмету та припинення занять вокалом. До найпоширеніших педагогічних помилок належать такі: використання пісенного репертуару, що призначений для дорослих, художньо-образний зміст якого не відповідає психофізіологічним та віковим особливостям дітей, найчастіше він має великий діапазон, незручні теситурні умови, великі інтервальні стрибки в мелодії тощо; порушення принципу послідовності та наступності в навчанні (використання складного пісенного матеріалу без попередньої підготовки); недостатня увага до формування базових вокальних навичок (співацького дихання, звукоутворення, дикції, чистоти інтонування тощо); перевантаження голосового апарату дитини під час занять.

Формування вокальних навичок – це складний педагогічний процес, результатом якого є трансформація головних властивостей співацького голосу дитини. У цьому процесі, за Л. Дмитрієвим, можна визначити три етапи: 1) виявлення правильної роботи голосового апарату дитини; 2) постановка та зміцнення цієї роботи; 3) удосконалення й автоматизація співацького процесу. Відпрацьованість вокальних навичок, збільшення співацького досвіду забезпечують прояв індивідуального творчого підходу до виконання. На початковому етапі навчання надзвичайно важливими є пояснення і демонстрація музичного матеріалу педагогом.

Узагальнюючи досвід науковців і педагогів-вокалістів, можна наголосити на основних домінантах навчання дітей естрадному вокалу:

- дотримання принципів систематичності, послідовності й наступності, переходу від простого до складного, що забезпечить динаміку та ефективність процесу навчання;
- запобігання практиці наслідування манері виконання відомих

виконавців, зосередженість на якості звучання голосу учня, правильній вокальній техніці, виконанні методично правильно підібраних вправ і творів, що відповідають його індивідуальним вокальним можливостям;

- уникання захоплення додатковими ефектами і специфічною для того чи іншого виконавчого стилю «атрибутикою», допомоги звукопідсилюючої апаратури в процесі вивчення пісенного матеріалу в неналежних для цього акустичних умовах;

- визначення вокального навчального репертуару і концертних композицій з урахуванням діапазону вільної теситури звучання голосу учня, його психофізіологічних і вокально-виконавських можливостей на поточному етапі навчання;

- рішуче уникнення форсування технічних і художньо-виконавських здобутків учня

- регламентування співочого навантаження, що має бути регулярним і помірним;

- виявлення причин виникнення співочих труднощів в умовах здоров'я голосового апарату дитини та своєчасне коригування методики постановки голосу;

- розвиток здатності учня до виявлення творчої ініціативи та імпровізації при виконанні естрадно-вокального матеріалу;

- підтримування мотивації, захопленості творчим процесом, націлювання учня на успішний результат, створення творчої й водночас ділової атмосфери на заняттях.

Процес формування естрадно-вокальних навичок у дітей має свої особливості, які слід враховувати. Специфічне звучання голосу в естрадній манері співу, збагачене різними вокальними прийомами, властивими конкретному жанровому напрямку, деяка свобода вокалізації та імпровізаційність мають опановуватись і відпрацьовуватись учнем поступово і послідовно.

Значної уваги потребує робота з формування основних вокальних

навичок: співацької постави, співацького дихання, звукоутворення, дикції та артикуляції, чистоти інтонування. Важливим є розвиток діапазону голосу, його якісного звучання в різних регістрах, ладового і метро-ритмічного почуттів, динамічних і тембрових можливостей тощо. Усі ці якості виховуються у виконавця в процесі систематичної і наполегливої навчальної роботи під керівництвом викладача. Слід наголосити на необхідності врахування індивідуальних музичних здібностей кожного учня та реалізації диференційованого підходу в процесі формування естрадно-вокальних навичок.

Вокальні вправи рекомендується розучувати, використовуючи скет, що допоможе в знайденні оптимальної вокальної позиції, відчуття опори звука, тренуванні рухливості та закріпленню естрадно-вокальних навичок. Для уникнення напруженості або форсування звука доцільно включати в процес навчання чергування вправ в різних темпах – помірних і швидких, що сприятиме формуванню легкості та гнучкості голосу. Велика кількість зауважень у процесі роботи над навчальним матеріалом може знижувати якість контролю і перевантажувати свідомість початківця-вокаліста, обмежувати свободу його творчих самовиявів.

Важливим аспектом естрадно-вокальної підготовки є ознайомлення учня з основами роботи із звукопідсилюючою апаратурою – мікрофонами та іншими засобами технічної підтримки. Він має знати технічні особливості та закономірності появи звука, його атаки, що допоможе йому правильно розподіляти силу голосу і використовувати всі його темброві можливості в повному обсязі.

Висновки. У сучасних умовах проблеми формування музично-виконавських навичок у дітей, зокрема естрадно-вокальних, є надзвичайно актуальними. Навчання дітей естрадному вокалу потребує застосування ефективних методик та створення відповідних педагогічних умов для успішного виховання і розвитку дитячого голосу.